

В сучасних економічних умовах розвиток будівельного комплексу визначає тенденції процесів економічного зростання держави, тому особливої актуальності набуває питання управління ефективністю діяльності будівельних підприємств.

Здійснення управління ефективністю діяльності будівельних підприємств пропонуємо зробити поетапно: структуризація та систематизація результативних і факторних показників; оцінка та аналіз величини впливу факторних показників на результативні; підведення підсумків та розробка варіантів управлінських рішень, направлених на підвищення ефективності діяльності підприємств.

Для виконання факторного аналізу ефективності діяльності підприємства виділяємо такі результативні показники: рентабельність активів, рентабельність виробничих фондів, рентабельність власного капіталу, рентабельність акціонерного капіталу, дохідність акціонерного капіталу, коефіцієнт стійкості економічного зростання, рентабельність продажів, витрати на 1 гривню реалізованої продукції (робіт, послуг).

Пропонуємо такі факторні моделі аналізу результативних показників:

1) Рентабельність активів (P_A) за п'яти факторною моделлю:

$$P_A = Y_{АП} \cdot O_{АП} \cdot P_{ПР} \cdot K_{ПФР} \cdot K_{ЕЛ} \cdot 100 \quad (1)$$

де $Y_{АП}$ – частка реальних активів, використаних з підприємницькою метою, у загальній сукупності активів;

$O_{АП}$ – коефіцієнт віддачі реальних активів,

$P_{ПР}$ – рентабельність продажів,

$K_{ПФР}$ – коефіцієнт відношення чистого прибутку та балансового прибутку;

$K_{ЕЛ}$ – коефіцієнт відношення чистого прибутку та балансового прибутку.

2) рентабельність виробничих фондів ($P_{ВФ}$):

$$P_{ВФ} = \frac{P_{ПР}}{\Phi E + K_{ЗЗ}} \cdot 100 \quad (2)$$

де, $P_{ПР}$ – рентабельність продажів,

ΦE – коефіцієнт фондомісткості продукції;

$K_{ЗЗ}$ – коефіцієнт закріплення запасів.

3) рентабельність власного капіталу ($P_{ВК}$):

$$P_{ВК} = O_{ВК} \cdot P_{ПРЧ} \cdot 100 \quad (3)$$

де, $O_{ВК}$ – коефіцієнт віддачі власного капіталу;

$P_{ПРЧ}$ – рентабельність продажів,

4) рентабельність акціонерного капіталу ($P_{АК}$):

$$P_{АК} = O_{АК} \cdot P_{ПРЧ} \cdot 100 \quad (4)$$

де, $O_{АК}$ – коефіцієнт віддачі акціонерного (статутного) капіталу;

5) дохідність акціонерного капіталу ($D_{АК}$):

$$D_{АК} = K_{АКС} \cdot K_{СК} \cdot O_K \cdot P_{ПРЧ} \cdot Y_D, \quad (5)$$

де, $K_{АКС}$ – коефіцієнт відношення власного і статутного (акціонерного) капіталу;

K_{CK} – коефіцієнт відношення сукупного та власного капіталів;

O_K – коефіцієнт віддачі сукупного капіталу;

U_D – частка нарахованих дивідендів у чистому прибутку.

б) коефіцієнт стійкості економічного зростання ($K_{CEЗ}$):

$$K_{VEP} = P_{CK} \cdot (1 - U_D), \quad (6)$$

де, P_{CK} – рентабельність власного капіталу.

U_D – частка нарахованих дивідендів (процентів) у чистому прибутку.

7) рентабельність продажів

$$P_{PP} = \frac{\Pi_{PP}}{B} \cdot 100, \quad (7)$$

де, B – виручка (нетто) від продажу товарів, послуг;

Π_{PP} – прибуток від продажів.

8) Витрати на 1 грн. товарної продукції, робіт, послуг :

$$Z = ME + ЗПЕ + AE + УПЗ, \quad (8)$$

де, ME – матеріаломісткість проданої продукції, робіт, послуг;

$ЗПЕ$ – зарплатомісткість проданої продукції, робіт, послуг;

AE – амортизаціємкість проданої продукції;

$УПЗ$ – питомі інші витрати на продану продукцію (місткість собівартості проданої продукції у частині інших витрат).

Результати проведеного дослідження дадуть змогу :

- оцінити рівень і динаміку ефективності діяльності підприємства;

- визначити резерви росту ефективності;

- розробити обґрунтовані варіанти управлінських рішень, направлені на підвищення ефективності;

- розрахувати прогнозований рівень ефективності з урахуванням запланованих змін у господарській діяльності підприємства;

У подальших роботах буде визначена економічна ефективність та розроблена система управлінських рішень щодо підвищення її на конкретному підприємстві будівельної галузі.